

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

36189
61-78

Sayı : 8945681 / 610- 229
Konu : Yazılı soru önergesi (7/36189)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 07.01.2013 tarih ve 158323 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde yer alan İzmir Milletvekili Sayın Prof. Dr. Hülya GÜVEN tarafından verilen 7/36189 esas numaralı yazılı soru önergesine verilen cevap ekte sunulmaktadır.
Gereğini arz ederim.

Faruk ÇELİK
Bakan

Ek: Cevap (2 sayfa)

İZMİR MİLLETVEKİLİ SAYIN PROF. DR. HÜLYA GÜVEN'İN 7/36189 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR

Bilindiği üzere, Ülkemizde çalışmak isteyen yabancıların çalışma izin talepleri 4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanun ve Uygulama Yönetmelikleri ile diğer ilgili mevzuat kapsamında Bakanlığımızca değerlendirilmekte ve istemi uygun bulunanlara çalışma izni verilmektedir.

Anılan kanunun 14'üncü maddesinde; işgücü piyasasındaki durum ve çalışma hayatındaki gelişmeler ve istihdama ilişkin sektörel ve ekonomik konjonktür değişikliklerinin çalışma izni verilmesine elverişli olmaması ve başvuru alan iş için ülke içinde, dört haftalık süre içerisinde o işi yapacak aynı niteliğe sahip kişinin bulunması halinde çalışma izin başvurusunun reddedileceği belirtilmektedir.

4817 sayılı Kanunun Uygulama Yönetmeliğinin 13'üncü maddesinin üçüncü fıkrasında "...başvuru alan iş için ülke içinde dört haftalık süre içerisinde o işi yapacak aynı niteliğe sahip kişinin bulunup bulunmadığı Türkiye İş Kurumu kayıtlarından kontrol edilir." hükmüne yer verilmiştir. Türkiye İş Kurumuna kayıtlı iş arayanlar listesinde, aynı işi yapacak Türk vatandaşı var iken, o işin, asgari ücretle ya da Bakanlığımızca belirlenen ücret hadlerinin altında bir ücretle bir yabancı tarafından yapılmasına Bakanlığımızca izin verilmesi mümkün bulunmamaktadır. Aynı maddenin dördüncü fıkrasında ise, Bakanlığımıza intikal eden çalışma izin taleplerine ilişkin olarak, ülke içinden istihdam yerine yabancı istihdamını haklı kılacak gerekçeler değerlendirilirken, işin özel niteliğini gösterir bilgiler ile yabancıların eğitim durumu, çalışacağı işyerinin ulusal ekonomiye katkısı ve bu niteliklere uygun ücret düzeyi ile istihdam durumunun da dikkate alınacağı ve bu hususlara ilişkin değerlendirme kriterlerinin Bakanlığımızca belirleneceği öngörülmüştür.

Diğer taraftan, her bir yabancı için 5 Türk vatandaşı istihdamı zorunluluğu getiren kriter sebebiyle yabancı istihdam etmek isteyen bir çok işletme Türk vatandaşı istihdamını bu seviyeye yükseltmekte, bu da toplamda ulusal istihdama ciddi bir katkı getirmektedir.

Ev hizmetleri ile çocuk, yaşlı ve hasta bakımı işlerinde evlerde yatılı kalabilecek Türk işgücü arzının yeterli düzeyde olmadığı bilinmekle birlikte, bu kapsamda Bakanlığımıza yapılan çalışma izni başvurularının son zamanlarda giderek artması nedeniyle, konunun istismarının önlenmesi ve izin verilen yabancıların güvenliği açısından yaşlı ve hasta bakımı ile küçük çocuğu bulunanlar dışında, konutlarda yabancı personele çalışma izni verilmemektedir.

Ülkemizde Özel Öğretim Kurumları Kanunu kapsamında kurulan ulusal ve uluslararası statüdeki okullarda, ana dilleri olması nedeniyle çoğunlukla yabancı dil branş öğretmenlerine çalışma izni verilmekte olup, bu başvurularda her bir yabancıların mesleki yeterliliği ile çalışacağı okuldaki kapasite ve ihtiyaç durumu Milli Eğitim Bakanlığınca değerlendirilmekte ve her bir yabancı için anılan Bakanlığın ön izni mutlak istenilmektedir.

Diğer taraftan, İçişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde kabul edilerek yasalaşmış bulunan 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu 11.04.2013 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Söz konusu Kanunun 105'inci maddesi ile; Türkiye'nin göç politika ve stratejilerini belirlemek, uygulanmasını takip etmek, göç alanında strateji belgeleri ile program ve uygulama belgelerini hazırlamak amacıyla, İçişleri Bakanlığı bünyesinde diğer ilgili Bakanlık ve kurum temsilcilerinin katılımıyla Göç Politikaları Kurulu teşkil edilmiştir.

Türkiye, 1951 tarihli Mültecilerin Hukuki Durumuna İlişkin Cenevre Sözleşmesine taraftır. Mültecilere ve sığınmacılara, 1951 Cenevre Protokolü ve Türkiye'nin bazı özel şartları nazarında bir prosedür uygulanmaktadır. Ancak sözleşmeye 1961 tarihindeki düzenlemeyle 'coğrafi çekince' konulmuştur. Buna göre Türkiye, sadece Batı Avrupa'dan gelenleri mülteci olarak kabul etmektedir. Avrupa dışından gelenlere "geçici sığınma" koruması sağlamaktadır. Ülkemize yerleşen göçmen ve ilticacıların çalışma izin başvuruları

4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanun çerçevesinde değerlendirilmektedir. Kanunun Türkiye’de çalışacak yabancılar için uygulanan kriterleri bu yabancılar için de uygulanmaktadır.

2011 yılı Şubat ayında yayımlanarak yürürlüğe giren 6111 sayılı Torba Kanun ile istihdama yönelik çeşitli düzenlemeler yapılmıştır. Bu düzenlemeler ile de; işgücüne katılımı ve istihdamı artırmak, çalışanların vasıflarını yükseltmek, mesleki ve teknik eğitimi özendirmek hedeflenmiştir.

Ayrıca 6111 sayılı Kanunun 74’üncü maddesi ile genç ve kadın istihdamının desteklenmesine yönelik söz konusu maddede belirtilen nitelikler doğrultusunda çalıştırılan her bir işçi için sigorta primlerinin işveren hissesine düşen kısmının işsizlik sigortası fonundan karşılanması hedeflenmiştir.

4447 sayılı Kanunun 50’nci maddesinin beşinci fıkrasına istinaden işsizlik ödeneği almaya hak kazanmış olarak işten ayrılmış bir sigortalıyı, 01.10.2009 veya sonraki bir tarihte ve son altı aylık dönemde aylık prim ve hizmet belgelerinde bildirilen ortalama sigortalı sayısına ilave olarak işe alan işveren teşvikten yararlanabilecektir.

Mevzuatta belirtilen şartların gerçekleşmesi durumunda sigortalının prime esas kazanç alt sınırı üzerinden tahakkuk eden; kısa vadeli sigorta kolları priminin 1 puanlık kısmı, malullük yaşlılık ve ölüm sigortası priminin tamamı, genel sağlık sigortası priminin tamamı kalan işsizlik ödeneği süresince İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanmaktadır.

Engellilerin istihdamını teşvik etmek amacıyla 4857 sayılı İş Kanununun 30’uncu maddesinin altıncı fıkrasına istinaden özel sektör işverenlerince;

- Kontenjan kapsamında çalıştırılan engellilerin ve korumalı işyerlerinde çalıştırılan engellilerin prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigorta primine ait işveren hisselerinin tamamı,

- Kontenjan fazlası engelli çalıştıran ve yükümlü olmadıkları halde engelli çalıştıran işverenlerin ise bu şekilde çalıştırdıkları her bir engelli için prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigorta primine ait işveren hisselerinin yüzde ellisi, Hazine tarafından karşılanmaktadır.

Türkiye’de işsizlik oranlarının % 5-6 seviyelerine çekilmesiyle ilgili olarak 2023 vizyonu ile Ulusal İstihdam Stratejisi Taslağı hazırlanmıştır. Stratejinin resmi olarak yürürlüğe girmesiyle birlikte eğitim-istihdam ilişkisinin güçlendirilmesi, işgücü piyasasında güvence ve esnekliğin sağlanması, özel politika gerektiren grupların istihdamlarının artırılması ve istihdam-sosyal koruma ilişkisinin güçlendirilmesi alanlarına yönelik olarak belirlen politikaların uygulanmasıyla işsizlik oranlarının arzu edilen seviyeye indirilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.

İstihdamında zorluk çekilen işsizlerin çalışma alışkanlık ve disiplininden uzaklaşmalarını engellemek işgücü piyasasına uyumlarını sağlamak amacıyla Toplum Yararına Programlar (TYP) düzenlemektedir. 2013 yılında toplam 4.722 program gerçekleştirilmiş olup, bu programlardan 141.925 kişisi erkek, 55.257 kişisi de kadın olmak üzere toplam 197.182 kişi yararlanmıştır.

Türkiye İş Kurumu tarafından istihdamın korunmasına ve artırılmasına, işsizlerin mesleki niteliklerinin geliştirilmesine, iş deneyimlerini artırmalarına ve kendi işlerini kurmalarına, işsizliğin azaltılmasına ve özel politika gerektiren grupların işgücü piyasasına kazandırılmasına yardımcı olmak üzere aktif işgücü hizmetleri kapsamında mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları, girişimcilik eğitim programları, iş ve meslek danışmanlığı faaliyetleri ve diğer kurs, program, proje ve özel uygulamalar düzenlenmektedir.